

Inspectierapporten jeugdbescherming

aan:	de raad van de gemeente Hillegom
datum:	18-09-2025
ons kenmerk:	Z-25-464388
datum collegevergadering:	30 september 2025
portefeuillehouder:	Dhr. J. van Rijn
behandelend ambtenaar:	Jessica Hageman
emailadres:	j.hageman @hltsamen.nl
programma:	Samenleven

Als gemeenten voelen we een grote verantwoordelijkheid voor de kinderen en gezinnen in onze regio. We weten dat het vinden van passende hulp voor kind en/of ouders vaak een zwaar en emotioneel proces kan zijn. Wachten op hulp terwijl de nood hoog is, is een situatie waarin niemand zou moeten verkeren. Wij willen dat kinderen en gezinnen tijdig de juiste hulp krijgen, en dat deze hulp ook op de lange termijn beschikbaar en betaalbaar blijft. Onze jeugd is de toekomst, en we doen er alles aan om die toekomst veilig te stellen.

We weten dat de huidige situatie in de gespecialiseerde jeugdhulp verre van ideaal is. Dit geldt ook voor het onderdeel jeugdbescherming. In deze brief belichten we specifiek dat onderdeel.

Inleiding

Het landelijke stelsel van de jeugdbescherming schiet ernstig te kort. Ondanks de grote inzet en betrokkenheid van de professionals is het in het *huidige* stelsel onbegonnen werk om op een effectieve manier te kunnen bijdragen aan het vergroten van de veiligheid in gezinnen. Het is daarom urgent werk te maken van het landelijk toekomstscenario kind- en gezinsbescherming (hierna: toekomstscenario) waarmee de huidige manier van werken in de jeugdbescherming op de schop gaat. Nodig zijn het van onderzoek naar actie komen en verlichten van de zware verantwoordelijkheid voor de individuele jeugdbeschermers door de invoering van Regionale Veiligheidsteams. Daarnaast is het essentieel dat de jeugdbescherming écht gezinsgericht wordt vormgegeven door een samenhangende gezinsgerichte aanpak in plaats van alleen een kinderschermingsmaatregel gericht op het kind zoals nu nog het geval is.

Jeugdbescherming in Holland Rijnland

Ook in onze regio Holland Rijnland hebben we met bovenstaande situatie te maken. De krapte op de arbeidsmarkt zorgt in combinatie met het zwaarder worden van het werk voor onvoldoende beschikbare vaste jeugdbeschermers voor gezinnen met een kinderschermingsmaatregel. Dit ondanks het feit dat vanuit de regio Zuidwest (Haaglanden, Midden Holland, Zuid Holland Zuid en Holland Rijnland) al is geïnvesteerd in caseloadverlaging. De regio Zuidwest is samen met de Gecertificeerde instelling Jeugdbescherming west (hierna: JB west) bezig de laatste hand te leggen aan een plan met de overkoepelende doelstelling om het aantal jeugdigen zonder een vaste jeugdbeschermers terug te brengen. Een groot aantal van de reeds ingezette maatregelen (zie verderop in deze brief) zal daar ook in terugkomen.

Betrokkenheid inspecties IGJ en Justitie&Veiligheid

De Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna inspecties) hebben in juni en september jl. gerapporteerd over het functioneren

van de William Schrikker Stichting (WSS), respectievelijk JB west en vooral over hoe zicht wordt gehouden op de veiligheid van jeugdigen zonder een vaste jeugdbeschermer. Dit als onderdeel van een onderzoek waarin zij vijf Gecertificeerde Instellingen (GI's) onderzoeken (naast de WSS en JB west nog drie GI's). Binnenkort komen de inspecties ook nog met een overkoepelend rapport.

Opbouw van deze raadsbrief

1. In deze raadsbrief zullen we eerst ingaan op de rapporten van de inspecties;
2. Vervolgens zullen we op een rij zetten wat er de afgelopen jaren vanuit de regio ZuidWest is gebeurd om de randvoorwaarden voor de GI's zoveel mogelijk te verbeteren en ook wat er nog gaat gebeuren;
3. Verder wordt stilgestaan bij de ontwikkeling van het aantal jeugdigen zonder vaste jeugdbeschermer, het Bestuurlijk Akkoord continuïteit jeugdbescherming van de regio Zuidwest¹ en de vervolgstappen na de recente gebeurtenis in Vlaardingen;
4. Daarna besteedt de raadsbrief aandacht aan de stand van zaken met betrekking tot de invoering van het toekomstscenario, en hoe we binnen onze mogelijkheden al zoveel mogelijk in lijn met het toekomstscenario proberen te werken o.a. via de regionale bestuurlijke opdracht en het project Samenwerken aan Veiligheid;
5. Tevens wordt ingegaan op de ontwikkelingen die worden doorgevoerd in het kader van de maatregelen naar aanleiding van de Taskforce en de afbouw van de Buiten Budgettaire Route (BBR).

1) De rapporten van de inspecties over de WSS en JB west

Context van het functioneren van de jeugdbeschermingsketen in afgelopen jaren.

- In 2019 is het stelsel al kritisch beoordeeld door de inspecties in hun rapport Kwetsbare Kinderen Onvoldoende Beschermd (KKOB).
- In 2021 hebben de inspecties gerapporteerd over hun vervolgonderzoek KKOB. Het grootste kritiekpunt was het gebrek aan tijdige en passende jeugdhulp voor de jeugdige met een kinderschermingsmaatregel. Dit betekende dat er vanaf medio 2021 tot begin 2022 verscherpt toezicht werd ingesteld door de inspecties, alsmede interbestuurlijk toezicht vanuit het ministerie van VWS op een aantal regio's, waaronder de jeugdbeschermingsregio Zuidwest.
- De IGJ heeft al in 2022 aangegeven dat de jeugdbeschermingsketen bezwijkt door financiële tekorten, arbeidsmarkttekorten, een verzwaring van het werk en het ontbreken van mogelijkheden voor jeugdbeschermers om deze betreffende kinderen zonder vertraging passende hulp te bieden. Deze situatie doet zich nog steeds voor.
- Omdat het regelmatig niet lukte elk gezin binnen 5 dagen te koppelen aan een vaste jeugdbeschermer, hebben de GI's in samenwerking met het ministerie van JenV in 2022 een handelingsperspectief ontwikkeld om de directe en structurele veiligheid te waarborgen. JB west heeft dit handelingsperspectief omarmd en werkt conform dit handelingsperspectief.
- In 2024 is de invoering van de caseloadverlaging ingegaan met een strakke monitoring, ook vanuit de vakbonden. Naast verlaging van de caseload en daarmee werkdruk voor jeugdbeschermers is één van de effecten hiervan ook dat er een toename is ontstaan van het aantal jeugdigen zonder een vaste jeugdbeschermer. Immers, als de caseloadnorm bereikt is kunnen nieuwe cliënten niet direct bij vaste jeugdbeschermers worden ondergebracht en ontstaat een instroom/monitorlijst.
- In 2025 vormen de landelijke aantallen van jeugdigen zonder vaste jeugdbeschermer aanleiding voor IGJ om bij 5 GI's een onderzoek te doen.

Bevindingen 2025

¹ De regio ZW is de jeugdbeschermingsregio waarvan 4 jeugdhulpregio's deel uitmaken: Holland Rijnland, Midden Holland, Zuid Holland-zuid en Haaglanden.

In het meest recente onderzoek zien de inspecties² bij zowel de WSS als JB west medewerkers, die onder hoge druk in complexe situaties werken met gezinnen waarbij sprake is van ontwikkelingsbedreiging, onveiligheid of een recidiverisico. Ondanks alle goede intenties en inspanningen concluderen de inspecties dat de kwaliteit van de uitvoering van jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen grotendeels onvoldoende is. Mede doordat veel jeugdigen wachten op een vaste jeugdbeschermer, moeten jeugdigen en hun ouders lang wachten op passende bescherming, begeleiding en de hulp die zij nodig hebben. De inspecties vertrouwen er niet op dat de beide GI's alle geconstateerde normafwijkingen binnen afzienbare tijd zèlf kunnen wegnemen, omdat onderliggende oorzaken veelal buiten de invloedssfeer van de GI's liggen: het structurele tekort aan gekwalificeerd personeel op de arbeidsmarkt en onvoldoende beschikbaar en toegankelijk hulpaanbod zijn belangrijke externe factoren. De inspecties verwachten dat het bestuur van een GI transparant is over de tekortkomingen en welke effecten deze hebben op de jeugdigen en hun gezinnen, ook als deze niet (geheel) in de eigen invloedssfeer liggen. De inspecties vertrouwen erop dat de GI's naar aanleiding van dit rapport verbeteringen binnen de eigen invloedssfeer doorvoeren en expliciet aandacht besteden aan implementatie en borging daarvan. Hierover gaan de inspecties met de besturen in gesprek.

Wij hechten er aan te vermelden dat de selectie van de gesprekspartners en dossiers bij het onderzoek van de inspecties, geen aselechte steekproef betreft. Gezien het risico gestuurde aspect van dit toezicht zijn, aldus de inspecties, relatief meer gezinnen geselecteerd die geen vaste jeugdbeschermer hebben. Tevens van belang is dat het onderzoeksgebied van beide rapporten de gehele jeugdbeschermingsregio ZW betreft.

2) Inzet vanuit de regio ZW om functioneren GI's te ondersteunen

Sinds de eerste kritische rapportage van de IGJ van november 2019 is er in de regio ZW veel ondernomen om de GI's te ondersteunen bij hun werk.

Verbeterplannen en caseloadverlaging

De verbeterplannen van de GI's zijn daarvoor erg belangrijk geweest. Op verzoek van de regio ZW hebben de GI's die gemaakt en met ingang van 2020 zijn deze gefinancierd vanuit de regio. Kern van deze verbeterplannen is een verlaging van de caseload en het creëren van meer ondersteuning voor de jeugdbeschermers zoals zorgcoördinatoren en ondersteunende jeugdbeschermers. De verbeterplannen hebben met name in de eerste jaren een positief effect gehad: meer werktevredenheid, minder ziekteverzuim en uitstroom. Tegelijkertijd was ook duidelijk dat een verdergaande en structurele caseloadverlaging nodig was. Er is vanuit de regio ZW dan ook stevig gelobbyd om dit landelijk op de agenda te zetten. Toen in 2024 de landelijke caseloadverlaging is ingevoerd, kon worden gestopt met het financieren van aparte verbeterplannen. Dit omdat de financiering van de lagere caseload via hogere, landelijk vastgestelde tarieven ging verlopen.

Doorbraakaanpak en zorglandschap

Als onderdeel van de verbeterplannen is eind 2020 met de doorbraakaanpak gestart. Deze aanpak richtte de focus op de inzet van tijdige en passende vervolghulp aan jeugdigen met een kinderbeschermingsmaatregel. De aanpak was erop gericht om jeugdigen met een kinderbeschermingsmaatregel tijdig (binnen 3 maanden volgens IGJ norm) passende jeugdhulp te bieden. Met die aanpak is een aantal verbeteringen doorgevoerd en/of in gang gezet.

Toeleiding naar (jeugd)hulp

In het toeleidingsproces naar (jeugd)hulp zijn de volgende verbeteringen in gang gezet:

- Bij de GI's zijn vanaf 2021 zogenaamde zorgcoördinatoren aangesteld die de jeugdbeschermers werk uit handen kunnen nemen als het gaat om de inzet van de hulp. Signalen die naar boven komen over het niet aansluiten van het aanbod op de behoefte van de jeugdige/ouders worden door de zorgcoördinatie samengebracht. De

² Rapport over de WSS is te vinden onder [Inspecties: Jeugdbescherming en jeugdreclassering bij William Schrikker Stichting grotendeels onvoldoende](#) | [Nieuwsbericht](#) | [Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#)

zorgcoördinatie is inmiddels een vast onderdeel van het werk van de GI's waardoor er sneller naar passende hulp kan worden toegeleid en de jeugdbeschermers worden ondersteund.

- Een belangrijk onderdeel van de doorbraakaanpak was de vaststelling van de toeleidingsroute waardoor men steeds langs dezelfde processtappen de jeugdhulp kan leveren aan de jeugdige/ouders. Eerder was de praktijk dat elke gemeenten een eigen proces ingericht had, waardoor het voor de GI ondoorzichtig was hoe bij een specifieke gemeente de toeleiding moest verlopen.
- Een ander resultaat van de doorbraakaanpak is de in alle vier de regio's gerealiseerde Regionale Experttafel (RET) waar de jeugdbeschermers en andere verwijzers terecht kunnen met vragen over het aanbod en/of complexe casuïstiek.

Versterken lokale teams

In de regio wordt gewerkt aan het versterken van de lokale teams als het gaat om veiligheid in gezinnen en aan het versterken van de samenwerking tussen onder andere de GI's en de lokale teams. In Holland Rijnland doen we dit onder andere middels het project 'Samenwerken aan Veiligheid' waarin medewerkers van de GI's en Veilig Thuis aansluiten bij de casuïstiek besprekingen van de lokale teams om daarmee de kennis en kunde inzake veiligheid in te brengen. Dit project brengt een professioneel netwerk met zich mee waarin samenwerkingsafspraken worden gemaakt die ketenbreed zorgen voor een versterking van de lokale teams.

Ontwikkelingen passend zorgaanbod

De route naar passende hulp is gerelateerd aan de inrichting van het totale zorglandschap. Het zorglandschap is met de afbouw van de Jeugdzorg + (JZ +), gesloten voorzieningen in de jeugdzorg, sterk aan het veranderen. De snelle afbouw van de JZ+ heeft de vraag naar open voorzieningen in de jeugdzorg vergroot en gewijzigd. Deze aanpassing van het zorglandschap is nog volop gaande.

3) Aantal jeugdigen zonder vaste jeugdbeschermers, bestuurlijk akkoord, casus Vlaardingen

Ontwikkeling aantal jeugdigen zonder vaste jeugdbeschermers

Al ruime tijd is Holland Rijnland in samenwerking met JB west bezig om het aantal gezinnen zonder vaste jeugdbeschermers omlaag te krijgen. In september 2024 was de monitorlijst opgelopen tot een totaal van 108 kinderen zonder vaste jeugdbeschermers. Een jaar later is dit cijfer afgenomen tot 59 kinderen, waarbij er na de zomer weer een te verklaren piek in de cijfers te zien is. De piek valt te verklaren door vakanties van medewerkers waarin ze in die tijd geen nieuwe zaken kunnen oppakken maar gezinnen wel instromen. In de zomer lag dit cijfer lager (juli: 25 kinderen, augustus 32 kinderen).

Sinds september 2024 is de afspraak met JB west dat zij maandelijks een overzicht voor de regio per gemeente maken waarin duidelijk wordt hoeveel kinderen op dat moment geen vaste jeugdbeschermers hebben. Op peildatum 1 september zijn dit voor gemeente Hillegom minder dan 5 kinderen. Vanwege de kans op herleidbaarheid is ervoor gekozen om een aantal onder de vijf kinderen niet verder te specificeren.

Het aantal jeugdigen zonder vaste jeugdbeschermers blijft een knelpunt bij JB west, dit wordt ook geconstateerd door de inspectie. Om deze reden wordt momenteel gewerkt aan een plan van aanpak met als inzet om via zowel de instroom, uitstroom en andere inzet van personeel de aantallen terug te brengen. Dit plan wordt tezamen met JB west ontwikkeld en maakt ook onderdeel uit van het Bestuurlijk Akkoord.

Bestuurlijk akkoord tussen JB west en regio ZW

Vanaf eind 2022 tot eind 2024 is er sprake van een krimp van circa 25% in het totaal aantal kinderschermingsmaatregelen bij JB west binnen de jeugdbeschermingsregio ZW. In 2025 is het tempo van de krimp lager en is die tot 1 september circa 3%. Conform het tarief en het financieringsmodel dat landelijk is vastgelegd voor de financiering van de jeugdbescherming, vindt bekostiging van een GI plaats op basis van een P&Q financiering per kinderschermingsmaatregel.

Indien de krimp van het aantal kindbeschermingsmaatregelen in dit tempo blijft doorgaan, kan de financiering van de vaste kosten een knelpunt worden. Per kindbeschermingsmaatregel is namelijk een bepaald bedrag bestemd voor de financiering van de vaste kosten. Het is de vraag of de vaste kosten voldoende snel kunnen worden afgebouwd vanwege langlopende verplichtingen. In extremis zou daardoor ook de continuïteit van het werk van JB west onder druk komen te staan. De regio ZW vindt het niet verantwoord om dit risico voor de bescherming van de meest kwetsbare kinderen te lopen. Daarom is een Bestuurlijk Akkoord continuïteit jeugdbescherming overeengekomen met JB west en de vier vertegenwoordigende wethouders van de regio ZW. In dat akkoord is vastgelegd hoe te handelen en de continuïteit van JB west te borgen op het moment dat het aantal kindbeschermingsmaatregelen verder daalt met meer dan 5% per jaar. Een ander onderdeel van het Bestuurlijk Akkoord is de voorwaarde die wordt gesteld vanuit de regio's dat in juli 2026 het aantal jeugdigen zonder vaste jeugdbescherming niet hoger is dan 5% van het totaal aantal cliënten. In Holland Rijnland vindt op dit moment besluitvorming plaats over het Bestuurlijk Akkoord in de afzonderlijke colleges.

Casus Vlaardingen

Eind januari heeft de IGJ het rapport gepubliceerd over de schokkende casus van het meisje in Vlaardingen dat ernstig is mishandeld door haar pleegouders. Naar aanleiding hiervan is met de GI's werkzaam in onze regio uitvoerig stilgestaan bij de lessen die hieruit zijn te trekken. Dit is gedaan in de afzonderlijke kwartaalgesprekken maar ook in de reguliere overleggen ketenbreed. Dit heeft geleid tot een hernieuwde screening door de GI's van alle cases met een hoog risicoprofiel. De IGJ heeft in haar rapport gewezen op het belang van een goede samenwerking tussen jeugdbescherming en pleegzorgbegeleider.

4) Toekomstscenario

Landelijke ontwikkelingen

Er zijn door dit Kabinet geen middelen beschikbaar gesteld voor de invoering van het landelijke Toekomstscenario. De opdrachtgevers, de ministeries van JenV en VWS en de VNG, houden wel vast aan het eindbeeld van het Toekomstscenario, omdat de hulp en bescherming voor kinderen in kwetsbare situaties nu tekort schieten. Ook als er onverhoopt geen of onvoldoende middelen beschikbaar komen, zal worden vastgehouden aan de ontwikkelrichting van het Toekomstscenario: een integrale gezinsgerichte aanpak (0-100) met een centrale rol voor stevige lokale teams, ondersteund door regionale veiligheidsteams volgens de ontwikkelrichting die zij hebben gekozen. De ontwikkelrichting houdt in een decentrale uitvoering volgens de indeling van de schaal van de veiligheidsregio's, waarbij de jeugdreclassering centraal wordt uitgevoerd. De ketenpartners Veilig Thuis en de Gecertificeerde Instellingen zijn kritisch op de landelijke ontwikkelingen en trekken zich terug van de landelijke tafels, maar blijven zich onverminderd inzetten in de regionale ontwikkelingen waar zij deel van uit maken. Vanuit de G4/G40 is er een brief naar de Tweede Kamer gestuurd om het belang van invoering van het Toekomstscenario te benadrukken³.

Holland Rijnland en toekomstscenario

Holland Rijnland is niet aangesloten op het landelijk toekomstscenario als proeftuin. Echter lopen er in Holland Rijnland wel meerdere initiatieven die linken aan het toekomstscenario. Zo wordt er vanuit de commissie Maatschappij ingezet op de Bestuursopdracht Toekomstscenario, is er een pilot met betrekking tot de Verklarende Analyse en wordt er middels het project 'Samenwerken aan Veiligheid' ingestoken op het versterken van de lokale teams.

5) Implementatie Taskforcemaatregelen en afbouw BBR

In de eindrapportage van de bestuurlijke Taskforce is de niet-optimale werking van het zorglandschap ook duidelijk als knelpunt naar voren gekomen. Hieraan liggen meerdere factoren ten grondslag, die via samenhangende maatregelen zullen worden aangepakt.

³ [20250606-Brief-aan-de-Tweede-Kamer-over-het-toekomstscenario-kind-en-gezinsbescherming-G4-en-G40.pdf](#)

Op basis van de eindrapportage van de Taskforce is door alle gemeenten binnen Holland Rijnland gekozen voor het implementeren van de pakketten 1 (Stabiliseren & versterken van de basis) en 2 (Lokale kracht). Tevens is gekozen voor het aanstellen van een programmadirecteur voor aansturing van het regionale beleidsprogramma en eenduidige regie op uitvoering van de maatregelen van de Taskforce.

Rond het zomerreces is uit de totale lijst maatregelen van de Taskforce alvast zorgvuldig een eerste set prioriteiten benoemd. Deze prioriteiten worden voorbereid en geïmplementeerd. Het betreft:

- Het herijken van de visie van jeugdregio Holland Rijnland op gespecialiseerde jeugdhulp
- Het helder afbakenen van de reikwijdte van de Jeugdwet
- Het invoeren van werken met beschikkingen
- Het eenduidig definiëren en implementeren van casusregie
- Het actualiseren en uniformeren van de 13 gemeentelijke verordeningen Jeugd.

De genoemde programmadirecteur is geworven en tijdens het zomerreces gestart. Zij heeft zich ingewerkt en focust onder andere op de eerste set Taskforce prioriteiten, afbouw van de Buiten Budgettaire routes (en daarmee optimalisering van het zorglandschap), versterking van de samenwerking tussen beleid & uitvoering en een integraal plan voor uitvoering van het beleidsprogramma. Met dit alles wordt randvoorwaardelijk gewerkt aan verminderde instroom en bevorderen van door- en uitstroom. De rest van de maatregelen uit de gekozen pakketten van de Taskforce krijgt een plaats binnen het integraal plan voor uitvoering van het beleidsprogramma.

In deze brief hebben wij u uitgebreid geïnformeerd over de stand van zaken omtrent de inspectierapporten en de vervolgstappen die hieruit voortkomen. Regio Holland Rijnland zal zich blijven inzetten om, in samenwerking met de GI's, de jeugdigen in de regio te voorzien van passende zorg.
